

Мотрій О.

(наук. кер. доц. Пивоварська К. Б.)

*студент V курсу природничого факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

ПРАВО НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я ТА ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ

Конституція України проголошує людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку найвищою соціальною цінністю [1]. Беззаперечним є той факт, що здоров'я людини – це стан її повного фізичного, психічного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних вад. Тому кожна людина має природне невід'ємне і непорушне право на охорону здоров'я. Суспільство і держава відповідальні перед сучасним і майбутніми поколіннями за рівень здоров'я і збереження генофонду народу України, забезпечують пріоритетність охорони здоров'я в діяльності держави, поліпшення умов праці, навчання, побуту і відпочинку населення, розв'язання екологічних проблем, вдосконалення медичної допомоги і запровадження здорового способу життя. Саме тому право людини на охорону здоров'я є таким, що гарантує її фізичне існування, і є умовою забезпечення здійснення всіх інших прав людини.

В Україні здоров'я громадян та інших фізичних осіб, які на законних підставах перебувають на її території, охороняється Конституцією України. У відповідності до ст. 49 Конституції України, кожен громадянин має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних та оздоровчо-профілактичних програм. Держава повинна створювати умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних та комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога повинна надаватись безкоштовно. Обов'язок держави сприяти розвитку лікувальних закладів усіх форм власності. У частині третій ст. 49 Конституції наголошується, що існуюча мережа державних і комунальних медичних закладів не може бути скорочена. Держава зобов'язана дбати про розвиток фізичної культури і спорту, забезпечувати санітарно-епідеміологічне благополуччя.

Відносини щодо охорони здоров'я також регулюються Цивільним кодексом України від 16 січня 2003 року, що закріплює низку важливих прав людини у сфері охорони здоров'я, зокрема, право на охорону здоров'я (ст. 283), медичну допомогу (ст. 284), медичну інформацію (ст. 285), медичну таємницю (ст. 286) [3]. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24 лютого 1994 року, Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні від 22

червня 1999 року та інші нормативно-правові акти регулюють питання щодо основних завдань та порядку здійснення державного санітарно-епідеміологічного нагляду, функціонування державної санітарно-епідеміологічної служби тощо. Завданням такого нагляду є забезпечення профілактики захворювань людей шляхом попередження, виявлення і припинення порушень санітарного законодавства України.

Але в дійсності нормативні приписи часто порушуються. Великою проблемою є недостатнє фінансування сфери охорони здоров'я, що призводить до скорочення кількості лікарень, що, на нашу думку, є порушенням Конституції України. Також серед головних недоліків державно-правового регулювання відносин у сфері охорони здоров'я населення в Україні в сучасний період треба зазначити відсутність системності у його здійсненні і плановості у формуванні законодавства [2]. Тому необхідним кроком для вдосконалення державно-правового регулювання є необхідність прийняття єдиної довгострокової державної програми реформування галузі і національної системи охорони здоров'я, у якій необхідно передбачити:

- створення правових, економічних та управлінських механізмів реалізації конституційних прав громадян України на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування;
- забезпечення гарантованого рівня надання безоплатної кваліфікованої медичної допомоги у визначеному законодавством обсязі;
- формування керованого ринку платних медичних послуг, сприяння діяльності закладів охорони здоров'я всіх форм власності, створення умов для задоволення потреб населення в медичних послугах;
- запровадження системи соціально-економічного стимулювання здорового способу життя, обмеження реклами алкоголю, тютюну та інших шкідливих для здоров'я продуктів тощо.

Отже, проблеми охорони здоров'я населення та діяльність, спрямована на його збереження і зміцнення, вимагають постійної уваги з боку держави. Охорона здоров'я визнається одним із пріоритетних напрямів державної політики та одним із основних факторів національної безпеки країни.

Література:

1. Конституція України : за станом на 1 січня 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2005. – 76 с. – (Бібліотека офіційних видань).
2. Рудий В. М. Законодавче забезпечення реформи системи охорони здоров'я в Україні / В. М. Рудий. – К. : Сфера, 2005. – 272 с. – 13 с.
3. Сенюта І. М. Законодавче забезпечення права на охорону здоров'я в Україні: історико-правовий огляд // Вісник Львівського університету. Сер. юридична. Вип. 39. Львів, 2010. С. 59-68.